

Täysistunto

Torstai 4.2.2016 klo 15.59—21.43

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

21.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelimme eduskunnassa viime kaudella kansalaisaloitetta koskien energiatodistuksia. Eduskunta edellytti silloin, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat ja että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta. Näin eduskunta edellytti viime hallituskaudella.

Jollain tavalla tämä hallituksen esitys 150, joka nyt on käsittelyssä, kuuluu siihen kuuluisaan joukkoon, että on asioita, joita kaikki kannattavat, ja ne eivät etene — ja sitten on asioita, joita ei kukaan kannata, ja ne etenevät siitä huolimatta.

Nyt meillä on käsittelyssä esitys, joka on itse asiassa aika lailla tämän edellisen eduskunnan hyväksymän ponnin vastainen. (Eduskunnasta: Aika lailla!) Tässä itse asiassa muutostarve aiheutuu hallituksen mukaan siitä, että Euroopan komissio on todennut, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppejä tai rakennusten tiloja on jätetty energiatodistusmenettelyn ulkopuolelle. Juuri edellinen eduskunta on antanut tuon ohjeen, että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen. Tässä keskustelussa aiemmin, kun ministeri Tiilikainen oli paikalla, hän kertoi, että nämä toimenpiteet — joita edellinen eduskunta edellytti jo silloiselta hallitukselta, mutta ymmärtääkseni ne ovat voimassa myös tälle hallitukselle — ovat tulossa eduskunnan käsittelyyn niin sanotun nollarakentamisen lainsäädännön yhteydessä.

Nyt oikeastaan voisi kyllä kysyä sitä, onko tällä lainsäädännöllä nyt niin kiire, että tämä täytyy tuoda tässä erillisenä asiana käsittelyyn, vai voisiko olla niin, että nämä olisi katsottu kokonaisuutena. Tietysti olisi tarpeen myös kuulla tästä hallituksen aloitteellisesta pyrkimyksestä siihen, että esimerkiksi vanhat omakotitalot vapautettaisiin tästä energiatodistuksesta, mitä sen eteen on tehty, tietysti sen aikaisten ministereiden aikana, mutta myös nykyisen ministerin aikana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Arvoisa puhemies! Itse suhtaudun kyllä tämäntyyppiseen sääntelyn lisäämiseen nyt kovin nihkeästi. Muistan, kuinka tätä viime kaudella käsitelimme, ja silloin todettiin, että Euroopan komissio on myös lähtenyt tämmöisen turhan sääntelyn purkamiseen. Ja silloin asuntonministeri Viitanen toi esille tämän eduskuntakäsittelyssä ja keskustelussa ja lupasi, että hän lähtee määrätietoisesti viemään asiaa eteenpäin. Nyt tuntuu, että tässä kuitenkin jälleen EU heiluttaa häntä ja me teemme sen, mitä EU:sta komennetaan. Toivon, että valiokunta vakavasti vielä pohtii tätä asiaa ja aikataulua, varsinkin tämän valmistelussa olevan muun energiatodistuslainsäädännön suhteen, ja katsoisi ainakin niin, että nämä voitaisiin yhtä aikaa läpikäydä ja tuoda sitten päätöksentekoon, jos Euroopan komissio sitä sitten loppuun asti meiltä vaatii. Ymmärsin niin, että meidän on noudatettava näitä säädöksiä ja meillä ei ole mahdollisuutta niistä irtaantua, jos emme tuota direktiiviä pysty muuttamaan, mutta hallituksen pitää eduskunnan lausuman mukaisesti tässä olla aloitteellinen.

21.21 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oli kyllä ihan hyvä kuulla tuossa äsken edustaja Heinosen kritiikki. Aika suoraan tässä tuli esiin juuri — tai no, ainakin rivien välistä — että tässä on kysymys aika päähähuullusta asiasta, jos nyt näillä termeillä saa tätä asiaa kuvata.

Eli tosiaan kysymyksessä on nyt taas kerran energiatodistusasia, ja kyllä minullekin oli vähän pettymys se, että kun katsoin otsikkoa, että jaaha, nyt se sitten tulee, energiatodistuksen muutos Omakotiliiton ja kansalaisaloitteen toivomaan suuntaan, niin olikin vastassa esitys, joka on täysin päinvastainen tuolloiselle linjalle ja tuolloisille kehittämistoimille.

Tietenkin, kun katselin tätä esitystä, tulee kyllä mieleen kysymys, että kun tässä esityksessäkin jopa todetaan, että tällä ei edes sinänsä ole merkittäviä myönteisiä ympäristövaikutuksia, minkä takia kai alun perin tämänkaltaisia direktiivejä on lähdetty laatimaan, niin jos ei edes sitä tavoitetta saavuteta, niin miksi ihmeessä me nyt sitten olemme lisäämässä jälleen kerran kansalaisten ärtymystä ja huolta ja myös sitten tätä kuuluisaa byrokratiaa ja kustannuksia. Edellisessä pykälässä hyvin paljon alleviivattiin, että kaikki byrokratiaa karisivat toimet ovat erittäin tervetulleita, ja hupsista, sitten seuraavassa asiassa tapahtuu täysin päinvastoin ja kustannukset ja byrokratia lisääntyvät. Uskoisin, että se kuulostaa jo vähän oudolta ihan tavallisesta ihmisestä kertoa, että nyt sitten jo autotallitkin tarvitsevat energiatodistuksen.

Puhemies! Tosiaan näistä vanhoista omakotitaloista: Viime kaudella oli ilo toimia asuntonministerinä niinä aikoina, kun Omakotiliiton aloitteesta tehtiin tämä loistava kansalaisaloite, ja jo silloin, kun se kansalaisaloite oli tulollaan eduskuntaan, päätin — se on viisautta, ettei aina, jos joku asia on väärin, sen tarvitse olla väärin loppuun asti ja tappiin, vaan vääryyksiä voidaan korjata — että haluan ottaa koppia tästä kansalaisaloitteesta, sen hengestä, ja tein silloin lähetekeskustelussa myös aloitteen siitä, että lähestyisimme EU:ta ja esittäisimme, että näiden vanhojen pientalojen osalta energiatodistus olisi tulevaisuudessa vapaaehtoinen. Oli ilo tehdä eduskunnan kanssa yhteistyötä, ja eduskunta kirjasi tämän myös omaksi vaateekseen. Me silloin kirjelmöimme silloiselle komissaarille ja saimme sieltä vastauksen, jossa kerrottiin, että asia on huomattu, sinänsä hyvä direktiivi, mutta otetaan tämä nyt tähän REFIT-listalle, koska nimenomaan kirjeessäni vetosin siihen, että kun kaikkia normeja sanotaan purettavan turhilta osin, niin eikö tässä ole juuri yksi sellainen, minkä voisi purkaa, ja tämä lähti etenemään siellä EU:ssa päin.

No, sitten toinen asia oli se, että sanoin ministerinä myös, että haluan kuunnella eduskuntaa siinä, mitä sitten tämän kansallisen lain osalta pitäisi tehdä, koska EU-kortti on vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

hän toinen. Minusta oli hienoa, että ympäristövaliokunta ja koko eduskunta edellytti sitten, että näitä kansalaisia huolestuttavia epäkohtia tullaan korjaamaan ja nämä muutokertoimen asettamat tällaiset käsittämättömyydet ja vaikeat tilanteet tullaan selkeyttämään ja korjaamaan. Asetin työryhmän, joka tässä asiaa mietti, ja sen työryhmän kartoituksen pohjalta linjasin jatkovalmisteluun pari erilaista mallia, joissa juuri näihin eduskunnan edellyttämiin epäkohtiin puututaan — toinen niistä muuten oli Omakotiliiton oma malli. Halusin, että kansalaisyhteiskunnan ja Omakotiliiton mallit tulevat myös hyvin vakavasti otetuksi. Näitä lähdettiin jatkovalmistelemaan, ja idea oli silloin, mitä eduskunnallekin kerroin, että seuraavan hallitusohjelman neuvottelujen pohjaksi sitten näitä linjoja kehitetään niin, että oltaisiin valppaana heti, pystyttäisiin tarttumaan asiaan ja kenties sopimaan sitten pitemmälle asiasta hallitusohjelmaneuvotteluissa. Silloin emme tietenkään vielä tienneet, millainen on tuleva hallitus, mutta tällaiset toimet tehtiin ripeästi silloin viime kauden niillä vaiheilla, kun kansalaisaloite eduskuntaan tuli.

No, tietenkin oli vähän hassua nyt kuulla se, että ministeri oli omassa puheenvuorossaan sitä mieltä, että nyt tämän hengen vastainen uusi laajennus energiatodistuksille onkin sitten vain aivan välttämättömyys, jopa siinä mielessä, että Suomi saisi sitten jonkun muun tavoitteen läpi. Mutta kun nimenomaan tässä on kysymys kokonaisuudesta ja koko rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä, jota muuten itse asiassa uudelleen tarkastellaan ja evaluoidaan muistaakseni ensi vuoden alusta, 1.1.2017, ja kun näin tapahtuu siellä joka tapauksessa, niin kyllähän nyt nimenomaan olisi hyvin viisasta kokonaisvaltaisesti sanoa, että tämä on REFIT-hengen vastaista, tämä on turhaa säätelyä. En usko, niin kuin edustaja Heinonen sanoi aika hyvin, että kukaan tätä lopulta haluaa, jos tosiasiasa näin kysytään. Miksi ihmeessä, jos meillä on joku koneisto, joka on jyllännyt jonkun pakon, sitten pitäisi pakottaa myös Suomessa toimimaan tällä tavalla? Meidän pitää olla ehdottomasti hyvin aktiivinen sinne EU:n suuntaan, mutta täytyy myös olla hallituksella kykyä ja halua olla tässä ärhäkkänä ja myös sitten olla toteuttamatta tätä esitystä. Eli siis, toden totta, jos hallituspuolueen Heinonen nyt ilmoitti suuren epäileväisyytensä, niin tähän nyt mahdollistaa tietenkin, että eduskunta puuttuu tähän hallituksen esitykseen tässä salissa.

Mutta huomaa, puhemies, että suositusaika on nyt loppu, eli tältä erää lopetan puheenvuoroni tähän.

21.27 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä on todella merkittävä asia, ei vain tuhansien tai kymmenientuhansien eikä satojentuhansien ihmisten elämän kannalta vaan miljoonien. Suomi on pientalovaltainen maa, täysin poikkeava siitä, mitä Keski- tai Etelä-Euroopassa asumistyyli on. Meillä on toista miljoonaa pientaloa, niissä asuu lähes 3 miljoonaa ihmistä. Tämä säädös vaikuttaa Suomessa, mutta ei vaikuta Ranskassa tai Saksassa tai Italiassa tai Espanjassa. Ja kun meillä on taipumus ottaa nämä viimeisen päälle, niin se johtaa siihen, että tämä on aito lisäkustannus omakotiasukkaille, ja sitten kaiken lisäksi tämä nykymuodossaan — se informaatio, joka sieltä tulee — ei ehkä tarkoita yhtään mitään suhteessa rakennuksen todelliseen energiankulutukseen, koska se lasketaan keinokeinoilla kertoimilla, joten se ei ole hyvä. Tämä on tullut isona kansalaispalautteena: Sitä myöten kuin ihmiset myyvät näitä vanhoja omakotitaloja, he joutuvat tämän hommaamaan. Heiltä otetaan se 300 euroa tai 500 euroa, joissakin tapauksissa 800—900, jopa 1 000 euroa, tämän tekemisestä, ja sitten kun he saavat sen todistuksen käteensä, he huomaavat, ettei se ollenkaan vastaa sitä, mikä on heidän rakennuksensa todellinen kulutus, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

kun sitten heidän pitää ryhtyä selittämään sitä ostajille, niin kyllä he ovat aika ärsyyntyneitä.

Olen pettynyt siihen, että kun näin tärkeää asiaa käsitellään, salissa on enää neljä kansanedustajaa — kiitos kaikille läsnä oleville. Mutta tästähän tulee tämä ihmisten kriittisyys hallintoa ja myös Euroopan unionia kohtaan, että tällaisia säännöksiä — minusta enemmän kiusasäännöksiä kuin todellisuudessa ympäristönsuojelua tai energiatehokkuutta edistäviä säännöksiä — kuin nyt näitä tehdään. Eli toivon myös, että ympäristövaliokunta käsittelee tämän todella kriittisesti ja tätä miettii. Ymmärrän vielä, että jäähalliin ja uimahalliin voidaan laittaa kyltti, jos niitä myydään — nimittäin niitä ei kovin usein myydä — mutta kun sitten pannaan autotallit ja varastot omakotitalossa vielä tähän erilliseen hässäkään, niin tästä rahastaa muutama konsultti. Ehkä se on tapa työllistää, mutta mielestäni ei ole järkevä tapa työllistää.

21.29 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänä iltana on puhuttu hyvinkin vakavasta asiasta, enkä niitä asioita enää tässä puheessani toista.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennuksen energiatodistuksesta annettua lakia. Energiatodistusten hankkimisesta ja käyttämisestä kokonaan vapautettujen rakennusten tilojen määrittelyä ollaan muuttamassa. Esimerkiksi varastorakennukset ehdotetaan tulemaan energiatodistusmenettelyn piiriin. Kyseisiä varastorakennuksia oli vuoden 2013 lopussa lähes 14 000. Näitä kaikkia ei muutos koskisi vaan niitä rakennuksia, joissa käytetään energiaa rakennuksen tilojen tarkoituksenmukaisten sisäilmasto-olosuhteiden ylläpitämiseen. Lisäksi energiatodistuksiin liittyvät velvollisuudet eivät koske varastoja tai autotalleja, joiden pinta-ala on enintään 50 neliömetriä.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka olen hallituspuolueen jäsen, en pidä tätä lakimuutosta tarpeellisena. Ehdotuksesta tulee kustannuksia, ja se vain lisää normeja, joita tämä hallitus on lupautunut päinvastoin purkamaan.

21.31 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan edellä puhunut jo korjasi tuota, kun edustaja Heinäluoman puheesta jäi ehkä sen tyyppinen kuva, että tämä nyt koskisi jokaisen talon autotallia, (Eero Heinäluoman välihuuto) ja siitähän ei tietenkään tässä ole kyse. Hän puhui tietysti tuosta energiatodistuksesta, joka oli jo edellisenkin hallituksen aikana voimassa. Tämä nyt laajentaa sitä uimahalleihin, jäähalleihin, varastorakennuksiin, liikenteen rakennuksiin ja moottoriajoneuvosuojaan, tällaisiin isompiin rakennuksiin, mikä sinänsä on myös turhaa. Mutta ei anneta sellaista kuvaa, että tässä säädöksessä nyt tulisi jokaiselle omakotitaloasujalle jotain lisää. Se on oma keskustelunsa paikka, mikä tietysti käydään sitten siinä vaiheessa, kun tuo nollarakentamislainsäädäntö tänne tulee, ja toivottavasti silloin saadaan tehtyä uudistukset niin, että nämä vanhemmat omakotitalot vapautetaan kokonaan tästä energiatodistuksesta, mikä on ollut eduskunnassakin yhteinen tahtotila. Mutta niin kuin aiemmin totesin, pidän tätäkin sääntelyä turhana, että tämä laajennetaan uimahalleihin, jäähalleihin ja muihin, varastorakennuksiin.

21.32 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä ottaisin vakavasti sen huolen, mikä täällä esimerkiksi näiden autotallien osalta on esitetty. Muun muassa tässä Omakotiliiton lausunnossa tästä asiasta kannetaan juuri sitä huolta omakotiasukkaan kannalta, että kun monta kertaa tullaan hankkineeksi sellaisia kahden auton talleja ja muita, niin kyllä tämä tulee eittämättä, tämänkin lausunnon mukaan, lisäämään omakotiasujien kustan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

nuksia. Ja minä toivon, että kun, edustaja Heinonen, te edellisessä puheenvuorossa tuolla sanoitte, että tämä on huono, byrokraattinen, lisää kustannuksia ja näin, niin sitten kannattaisi pitää se linja, varsinkin nyt, kun saitte vielä puheenvuoroonne tukea perussuomalaisen edustajalta. Tietenkin se antaa toivoa siitä, että eduskunnan ympäristövaliokunnassa voitaisiin tähän vääryyteen puuttua.

Mutta se täytyy sanoa, että kyllä minä olin pettynyt hallituksen hampaattomuuteen siinä, että tässä on automaattisesti lähdetty siitä, että nostetaan kädet ylös, ilman että nähdään tämä tilanne ja se kokonaisvaltainen ote, mikä nyt tarvitaan nimenomaisesti.

21.33 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Se nyt vielä puuttuisi, että 8 neliön kylmät autotallitkin pantaisiin tähän mukaan. (Timo Heinosen välihuuto) Tämä menee toiseen suuntaan kuin mitä eduskunta viime vaalikaudella kansalaisaloitteen pohjalta tehdysissä kannanotossa sanoi. Puhun tästä sen takia, että istuin itse tuolla — no, se oli kyllä toisessa salissa, vanhassa salissa — puhemiehen pömpelissä ja kuuntelin sen keskustelun. Se oli minusta hyvin yksituumainen: tunnustettiin, että tässä on tarpeetonta sääntelyä, joka on ihmisille hankalaa, ei toteuteta niitä tavoitteita, joita sanotaan edistettävän, ja siksi siitä pitää päästä eroon. Olin hyvin iloinen, että tämän jälkeen ensinnäkin siis ministeri Viitanen silloin ilmoitti lähetekeskustelussa, että hän ehdottaa, (Timo Heinosen välihuuto) että koko tästä vanhojen omakotitalojen sääntelystä luovuttaisiin, ja se sai eduskunnassa hyvän vastaanoton. Ja olen hyvin iloinen, että ministeri Viitanen toimi lupauksensa mukaisesti eli kääntyi sen jälkeen EU:n komission puoleen, teki esityksen, että tästä luovutaan. Se oli juuri semmoista toimintaa kuin miten kansalaisaloitteisiin ja eduskunnan päätöksiin pitää suhtautua. (Timo Heinosen välihuuto) Olin myös erittäin iloinen, että komissio ilmoitti, että se ymmärtää tämän meidän tavoitteemme ja pitää tätä mahdollisesti todellakin turhana sääntelynä, ja ilmoitti, että sen mielestä tämä pitää tarkastella siinä yhteydessä, kun tämä koko direktiivin tarkastelu tehdään vuoden 2017 alusta, siis vain vuoden päästä.

Komissio on itse luvannut, pitänyt täysin mahdollisena, että tämä on heidänkin mielestään turhaa sääntelyä — niin kuin muuten nyt järkekin sanoo, kun sitä hetken aikaa jää miettimään, varmaan Brysselissäkin — ja on valmis tarkastelemaan tämän uudelleen. Ja juuri ennen kuin tämä tarkastelu alkaa, niin me vielä teemme tätä lisäsääntelyä. Tätä on vaikea selvittää kenellekään ulkopuoliselle, jos edes eduskunnallekaan. Sen takia olisi parempi, että ilman varauksia eduskunta pitäisi sen kannan, jonka se viime kaudella otti. Silloin eduskunnan työlle annettaisiin joku arvo ja me voisimme lisätä myös ihmisten luottamusta siihen lainsäädäntöön, jota me täällä teemme.

21.35 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tuossa edellisessä puheenvuorossa tuli juuri se, mitä aioin sanoa, kun kuulin edustaja Heinosen välihuudon tästä, että no mitäs tehtiin sinne EU:hun päin: toden totta tehtiin. Nyt kun Suomi on tätä aloitetta sinne tehnyt, niin toivottavasti sitten, kun se arvioinnin paikka tulee, valvotaan sitä, että pysymme kannassamme ja olemme tässä hyvin aktiivisia. Minä nyt näkisin niin, että jos siellä EU:ssakin puhutaan turhien normien purkamisesta, niin kyllähän tällaisen asian pitäisi olla ennen muuta juuri sitä, ja siksi tämä Suomen aloite on erittäin perusteltu kaiken kaikkiaan.

Se on todella tärkeä asia, mikä tässä tuli esiin, että tässä on kysymys nyt ihan ihmisen arkeen vaikuttavasta asiasta — asiasta, joka suututtaa ja huolestuttaa aiheellisesti monia omakotiasujia kaiken kaikkiaan. Minusta oli mukavaa se, että se kansalaisaloiteprosessi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

meni niin kuin meni, eli haluttiin ottaa se asenne koko eduskunnassa — ja myös itse halusin — että kuunnellaan, parannetaan, eikä lähdetty siitä, että jos joku on hölmösti, niin olkoon tappiin asti. Ja onhan tämä hallituksen esitys siksi, koska tässä oli niin arvokas prosessi, kun oli tämä kansalaisaloite ja eduskunnan tahto, nyt tietenkin aikamoinen mahalasku sitten.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.